

P. 1014

95 R x 17 B
1905-1912, 1914-1916

5. OR. 2014

ANUARUL XI

al

Școalei poporale-române greco-orientale

din

Rășinari

pe anul școlar 1915-1916,

publicat de

MOISE FRĂȚILĂ,
director.

Cuprinsul: Indrumări privitoare la creșterea elevilor în familie, disertație finută de directorul școlci M. Frățilă la 25 Martie v. 1916.

- I. Date Școlare. Personalul didactic.
- II. Din cronica anului școlar 1915/16.
- III. Impărșirea de ajutoare din fundațiunea Aleman C. Mitrea.
- IV. Impărșirea de ajutoare din fundațiunea Bucur Dancăș și soția Maria.
- V. Pomul Crăciunului.
- VI. Colecte întreprinse între elevi.
- VII. Cooperativa școlară.
- VIII. Clasificațiunea elevilor la sfârșitul anului școlar 1915/16.
- IX. Date statistice pe anul școlar 1915/16.
- X. Ordinea examenelor la finea anului școlar 1915/16.

NAGYSZEBEN (SIBIIU).

TIPARUL TIPOGRAFIEI ARHIDIECEZANE.
1916.

1308

56
916

JUL. 2005

Indrumări privitoare la creșterea elevilor în familie.

Disertație ținută de directorul școlii M. Frățilă, cu ocaziunea producțiunii școlare din 25 Martie v. c. (Bunavestire, Patronul școlii).

Onorat public!

Obișnuitu-ne-am noi învățătorii școlii acesteia — încă cu mulți ani înainte de aceasta — ca cu ocaziunea serbării patronului școlii noastre, să aranjăm împreună cu elevii producțiune școlară în cinstea zilei acesteia — astfel, că obiceiul acesta îl considerăm acum ca o sfântă datorie a noastră, pe carea nici chiar în împrejurările destul de triste ale timpului de față, nu ne simțim dispensați de a ni-o îndeplini.

Intre cântările și declamările cu cari se produceau elevii, totdeauna și-a avut locul și unul dintre noi învățătorii cu disertația sau vorbirea sa, prin care datu-li-s'a, mai ales părinților, sfaturi și învățături frumoase și de folos întru creșterea și dedarea la bună rânduială a fiilor lor.

Folosul ce l-au avut acei părinți, cari au cercetat regulat producțiunile noastre — cea dela serbarea patronului școlii și cea dela 30 Noemvrie -- aranjată întru memoria fericitului arhiepiscop și mitropolit Andreiu — s'a și cunoscut din an în an, la înșuș îndreptarea fiilor lor ca elevi, atât la purtare, cât și la silință, ceea ce și nouă dascălilor ne-a cauzat multă bucurie, cunoscând că n'am ostenit și vorbit înzadar.

Nu tot așa să are însă lucrul față de acei școlari, ai căror părinți — fie din lipsa de timp, fie din nepricepere, fie din fudulie — ori din altă cauză nu ne-au dat destulă ascultare și atențiune — lipsind dela producțiunile școlare.

Putem zilnic face constatarea, că copiii acelor părinți, ne-având de acasă, dela tata și mama lor îndrumările de lipsă pentru buna purtare și silință la învățatură, fiindcă înșiși ei — părinții — n'au apucat să audă și să-și însemne în minte asemenea sfaturi din gura învățătorilor aici în școală, se deosebesc grozav de mult atât la purtare, cât și la curățenie și apoi și mai mult la silință — față de cei dintâi.

1*

Biblioteca Județeană ASTRA

1308P

Oameni buni! Părinții se judecă, se prețuiesc după copiii lor. — Cea mai bună ocaziune de a putea prețui pe părinți — după copiii lor — o au învățătorii în școală. După copii, pot învățătorii să cunoască atât hărnicia tatii, cât și vrednicia mamei lor.

Un copil cu obiceiuri frumoase, cu purtări plăcute, care își ține lucrurile sale totdeauna în bună rânduială, dovedește învățătorului că are ca cap de familie un tată vrednic, un bun cârmaciu al casei.

Tot asemenea — un copil, fie acela băiat sau fetiță — care se prezintă la școală totdeauna curat la trup, la cap și în vestiminte întregi și curate, care știe să șadă frumos la locul său, să vorbească plăcut și să fie în continuu cu deplină ascultare la vorbele învățătorului, care zilnic dovedește că îi place să zică frumos și răspicat rugăciunile, care iubește adevărul și dreptatea și urește minciuna, nu batjocorește și nu ia ce nu e al său — dovedește învățătorului că mama lui e nu numai o femeie în casă, ci ea e îngerul păzitor al copilului ei, care însuș iubește curățenia în toate rânduielele și lucrurile casei sale, care însuș vorbește totdeauna plăcut și frumos, care însuș e evlavioasă și cu frica lui Dumnezeu, care însuș are toate însușirile cele plăcute și frumoase — pe cari cu iubirea-i cumpătată împreună cu deosebită luare aminte le sădește în mintea și inima fragedă a fiilor săi — în fine o mamă, care e totdeauna ca bun exemplu înaintea ochilor fiilor ei.

Din contră — un copil, băiat sau fetiță, care se prezintă în școală murdar la trup, la cap și la vestiminte — care nu arată a avea nici cele mai puține cunoștințe despre bunacuviință, care are aplicarea să nu lase mâna ceceace-i văd ochii, care-și murdărește, rupe și strică lucrurile de școală, căruia-i place să batjocorească și mereu să se bată cu unul și cu altul din soții săi, care nu arată atragere cătră învățătură — și la întrebarea învățătorului nu știe să răspundă decât cu «ha» și «ce», care vine tot târziu — și lipsește bucuros dela școală, — care nu simte nici un pic de rușine, când învățătorul e silit să l dojenească sau pedepsească, căruia îi place mult să amâne pe mâne, ceceace ar putea face azi — acestea și încă alte multe scăderi și obiceiuri urite, sunt pentru învățător tot atâtea dovezi destul de vii, despre puținul interes și creșterea neîngrijită de cari au avut parte astfel de copii dela părinții lor.

Școala e chemată ca — pe lângă învățatura de carte — să desvețe pe asemenea copii de năravurile și obiceiurile lor urite, să-i îndrume la tot ce e bine, frumos, adevărat și plăcut; să-i dedeă la ordine și bunăcuviință, să-i învețe a se prețui pe sine și a cinsti pe alții, să-i învețe a trăi cu vrednicie, păzind poruncile dumnezeiești.

Da, oameni buni, școala are frumoasa chemare să lecuiască și să vindece toate morburile și ranele sufletești cu cari se prezintă astfel de copii înaintea crescătorilor lor, înaintea învățătorilor.

Școala va putea însă numai atunci îndeplini această frumoasă chemare cu ușurință și desăvârșit — dacă și părinții de acasă vor lucra mână în mână cu școala, cu învățătorii.

Numai când toate sfaturile și îndrumările cele bune și folositoare, date de învățător copilului în școală, vor fi sprijinite și de părinți acasă, pot produce îndreptare, în caz contrar școala puțin poate influența asupra celor rău crescuți.

Ansă la cele zise până aci datu-mi-a o scădere, pe care o am observat încă cu câțiva ani înainte de aceasta la unii din școlarii noștri — băieți și fetețe.

Numărul acelora — pe atunci — nu eră de speriat. Cercat-am deci prin cuvântările ce le-am ținut în școală — cu ocaziunea producțiunilor noastre — și în biserică — la anumite ocaziuni — a scoate la iveală acea scădere, a o combate și a arăta și modul de îndreptare, în buna credință, că toți aceia pe cari îi privim mai deaproape își vor și face datoria fără amânare.

Ca conducător al acestei școale — port răspunderea nu numai asupra mersului regulat al învățământului, ci și asupra purtării fiecărui băiat și feteță, ca elevi ai institutului nostru. În această calitate, văzând deci că reaua apucătură de mai nainte, în loc să fi fost stârpită dintre școlarii noștri — în timpul de față, întocmai ca o lepră, ea a cuprins deja atâtia elevi în puterea ei, încât numărul acelora și puterea cu care-i stăpânește aceea scădere, imi dă nu puțin de cugetat.

Pot să constat, că mai ales dela izbucnierea înfricoșatului resbel actual, când toată lumea e atât de îngrijorată de cele ce au să urmeze, cugetându-se acum mai mult ca altădată la mila celui Atotputernic — și căutând în fiecare zi prin rugăciuni și fapte bune a se apropia cu inima și cugetul tot mai tare de

«Părintele, ceresc — scăderea, pe carea Vi-o voiui descoperi în cele următoare, se observă în timpul de față chiar și la școlari din familii, despre cari noi n'am avut până aci decât vorbe de cinste și de laudă — și tocmai aceasta ne pune pe gânduri foarte serioase.

E vorba, dragii mei, de lipsa simțului buneii cuviințe, lipsa simțului de rușine, pe care o constatăm din zi în zi tot la mai mulți dintre elevii noștri — și vrem să credem, că și D-Voastră ați avut destuleori ocaziunea a observă și a vă convinge despre adevăritatea spuselor mele, despre lipsa bunului simț la mulți dintre tineretul nostru școlar.

Ascriu — până la un loc — înaintarea acestei neplăcute și urgisite scăderi, a lipsei de bun simț, care se observă din ce în ce la un număr tot mai mare de elevi și împrejurării, că de când cu chemarea la serviciul de arme a atâtor capi de familie — deci a atâtor tați ai elevilor, rămânând singure mamele cu copiii acasă, multe din acelea — fie din cauza numeroasei familii fie din cauza lipsei celor trebuincioase pentru hrană, îmbrăcăminte și alte neajunsuri — fie, la altele din iubirea cea mare, ce vor să și-o arate acum — în lipsa tatii de acasă cătră copii, au întrelăsat unele, iar altele au depășit marginile, ce trebuie să le aibă — ca bune mame — în tot momentul înaintea ochilor — asupra creșterii în bune moravuri a fiilor lor.

O mai ascriu aceasta și acelei triste împrejurări, că mulți dintre școlari — nefiind în timpul acesta tații lor p'acasă, se văd și se simt mai liberi, convenind, mai ales în zilele când nu au școală, cu băiețandri mai mari ca ei, cari, în lipsa adevăraților juni din comună, se cred acum a fi ei junii satului — și în credința lor greșită, caută tot felul de prilejuri, ca să-și poată arată curajul și puterea, atât prin vorbe necuviincioase, cât și prin înjurături și fapte rușinoase, făcând pe vitejii față de bătrânii, femeile și copiii rămași cu ei acasă.

Și apoi tuturor vă este cunoscut vechiul proverb:

«Spune-mi cu cin' te 'nsoțești, ca să-ți spun, că cine ești.»

Ajunge, câteva conveniri ale școlarilor cu astfel de elemente, ca să-și însușească vorbe și fapte de ale acelora — și să-și piardă și ei bunul simț — despre care li se vorbește atât de des în școală. Nimic nu prinde copilul atât de grabnic, ca vorbele și faptele urite.

Părinții — și în timpul de față — mamele — au sfânta datorie a-și feri copiii de a conveni cu astfel de băiețandri.

Lipsa simțului de bunăcuviință o mai ascriem apoi și acelei împrejurări, că mulți dintre părinți nu folosesc la timpul cuvenit — și destul de potrivit mijloacele, cari peste tot se folosesc la creșterea unui copil umblător la școală.

Urmând invitării noastre la aceasta producțiune un număr atât de frumos de părinți ai școlarilor noștri, folosesc această ocaziune spre a vă da unele îndrumări privitoare la creșterea copiilor umblători la școală, îndrumări, pe cari urmându-le, atât D-Voastră ca părinți, cât și noi ca învățători, numai bucurie vom avea în urma muncii pe care o aplicăm și unii și alții la creșterea copiilor D-Voastră, ca elevi ai noștri.

Pentru a crește pe copii în bune moravuri atât părinții cât și alte persoane încredințate cu creșterea copiilor în familie — se folosesc de diferite mijloace, ca: rugămintea, promisiunea (făgăduința) răsplata, lauda, dojana (mustrarea) și amenințarea.

Între crescătorii unui copil — ca școlar — locul dântâi îl au părinții, iar dintre aceștia — în cele mai multe familii — mama, ca fiind ea mai mult acasă, și deci ocupată cu îngrijirea, cu supravegherea și creșterea copilului.

Nu toate mamele purced însă bine cu creșterea copilului. Sunt mame, cari din iubire prea mare cătră copil — s'au obișnuit a-l agrăi, a-i se adresa cu fel de fel de rugăminti — zicându-i: «Ioniță dragă, te rog du-te la școală; ori «Mărioară puiul mamei, fă bine nu-ți murdări hainele, sau «Niculiță scumpule, mă rog du-te și adu o cană de apă dela fântână», ori «Petrică dragă, te rog spală-ți mâinile și fața, că vezi cât ești de murdar» — și alte multe de felul acestora.

Rugămintea părintelui — ca crescător — adecă cererea exprimată (zisă) cu cunoștința unui scop educativ — se întoarce la dragostea copilului — și precum între oamenii crescuți, tot astfel și față de copii — rugămintea își are locul său.

Cu toate acestea din cauza poziției unui om crescut față de un copil — rugămintea nu este potrivită; ba din contră, rugămintea aplicată de crescător cătră copil des, schimbă raportul natural făcându-l pe copil să creadă, că părintele numai astfel, adecă numai cu rugăminte îl poate agrăi, pierzându-se astfel stima sau cinstea cu care-i datorează întotdeauna copilul părintelui

său — în scurt, se pierde legătura firească dintre părinte ca poruncitor și copil ca supus, ca ascultător.

Când mame, slabe de inimă, se roagă de copil — atunci când ar trebui să-i poruncească, ori când urmează cu rugămintea dupăce i-a dat deja o poruncă, ceea ce e și mai rău, dovedesc în asemenea cazuri, că nu au destoinicia de a da creștere copilului.

E potrivită rugămintea în cazuri dubioase — adică atunci când crescătorul nu cunoaște pe deplin cazul, de pildă în certurile dintre frați, în cazuri, când adică copilul se simte în dreptul său — cu deosebire, poate pentru motive pe cari trebuie să le retacă, n'are voie să se folosească de acel drept.

Rugămintea aparține mijloacelor cari sunt a se folosi mai ales la îndrumarea și creșterea tinerilor intrați în anii juneței.

Pe un june îl rugăm a-și griji de sănătate, unui copil însă îi poruncim aceasta.

Avem destule exemple, din cari putem constată, că mulți părinți ar fi dus-o cu mult mai departe, dacă ar fi încetat a se adresa către copiii lor ajunși în vârsta juneței în continuu cu sfaturi date în formă de porunci — și în locul aceluia și-ar fi ales mai bine a le vorbi în formă de rugăminte.

Tot astfel să are și cu dorințele părinților — ca crescători. Ele se înfățișează ceva mai pe departe și mai lin.

Dacă copilul este de timpuriu obișnuit a urmă (a se acomoda) după dorințele părinților săi, mai târziu va stăruî cu atât mai ușor în acest bun obicei, pentru că felul acesta — de a se obișnui copilul a urmă dorințelor părinților, nu jighește întru nimic voința unei creșteri bune.

Vorba este, ca voința copilului — ca școlar — să se supună bunei intențiuni a crescătorilor săi — și să se dedeie spre tot ce e bine, frumos, adevărat și folositor.

Și cu privire la dorințe însă — crescătorul trebuie să țină seamă, ca acelea să nu degenereze, adică să nu treacă marginile cuvenite, căci prin dorințe continue atinge prea adânc independența copilului, pe care are a o respecta; ba prin prea dese dorințe crescătorul manifestă (descopere) chiar egoism (iubire de sine).

Promisiunea (făgăduința) ca mijloc de a da o bună creștere copilului — e bună, întrucât prin promisiune se întărește oarecum puterea de judecată a copilului — și nădăjduind, că

i-se va împlini promisiunea, în cele mai multe cazuri se arată din partea copilului încordări (opintiri) însămnate, atât la bună purtare cât și la îndeplinirea lucrurilor, ce i s'au dat ca să le facă.

Promisiunea făcută de părinți copilului, trebuie apoi și îndeplinită, căci nimic nu poate face pe copil mai îndărătnic, mai neascultător și mai nepăsător față de părinți, decât făgăduelile neîmplinite. — Prin astfel de greșeli din partea părinților — copilul nu numai că cade în păcatul de a trage la indoială, de a nu mai crede în zisele părinților săi — ceea ce e foarte trist, dar cu slăbirea credinței deodată se slăbește în el și dragostea — iubirea fiască — și aceasta ar cauza părinților mari supărări și necazuri mai târziu. — Să nu promitem dar copilului decât aceea ce putem și îndeplini.

Pentru deșteptarea și întărirea în copil a simțului buneii cuviințe — crescătorul se folosește de multeori și de remunerațiune (răsplată). Răsplata se face prin fel de fel de jucării, prin zaharicale, prăjituri, vestminte, cărți și recvizite de școală, ba și prin bani.

Copilul, care la început a urmat porunca părinților în nădejdea unei răsplătiri, mai târziu — amăsurat desvoltării sale — se va obicinui a urma poruncilor părintești și fără a mai aștepta răsplătire. Intocmai copiilor cari încep a scrie; aceia la început, până când învață a scrie, scriu pe linii trase pe tăbliță sau pe hârtie, mai târziu scriu și fără ajutorul liniilor. Sau întocmai legătoarei ce o pun mamele peste peptul și pe sub brațele copilului mic — la primele încercări la mers. — Tot astfel trebuiesc privite și răsplătirile, îndată-ce s'au întărit puterile copilului — spre a putea lucra independent (fără ajutorul altuia) îi detragem, îl desobicinuiim de ele.

Este adevărat însă, că slăbiciunea părintească nu ține totdeauna seamă de acest termin.

Dacă e ca răsplătirile să aibă influință educativă, adecă, dacă se remunerează copilul, cu oareceva și prin lucrul cu care s'a remunerat, crescătorul își pune în gând a-l îndrumă pe calea buneii cuviințe, apoi în primul loc — răsplata ce i se face să fie astfel aleasă, ca să nu-i deștepte poftă deșarte. — Pe de altă parte trebuie să se țină seamă, ca răsplătirile să nu consteie din lucruri vătămătoare ori neiertate — cu toate că copilul ar dori din tot sufletul ca să le aibă.

A răsplăti apoi pe copil prin aceea, că în locul unei fapte legale i se dă voie a face o faptă ce e în contra legii, este numai o contrazicere iertată de slăbiciunea părintească. — Cu cât copilul — ca școlar — înaintează în vârstă cu atât și remunerațiile să devină treptat tot mai rari — iar în locul aceluia să i se deie sfaturi bune și învățături frumoase, cari să influințeze asupra inimei și sufletului copilului — și-i vor fi de mare folos pentru viața de mai târziu.

Deja dela copiii cei mici începând — ar trebui să se pună mai mult preț pe plăcerile sufletești ale copilului — decât pe plăcerile trupești.

Un tată, venind dela oraș — ori din o călătorie mai lungă, ar face cu mult mai bine, când, în loc de prăjituri ori bomboane, lucruri trecătoare și de nici un folos pentru copiii, le ar aduce copiilor d. e. flori — vorbindu-le despre frumseța lor, despre mirosul ce-l au, le-ar spune și arată chiar cum se sădesc și cultivă, le-ar vorbi despre bunul Dumnezeu, care îngrijește și de flori, ca și de celelalte făpturi ale sale; că el le dă frumseța și puterea de a răspândi mirosul și că și pe ele le a creat spre folosul nostru, al oamenilor. — Lucru cu mult mai înțelept ar face un tată, când în loc de a cinsti bani copiilor, — le-ar spune istorioare morale. Folosul din acelea ar fi cu mult mai mare, decât după banii, pe cari îndată ce i-a apucat copilul în mână — și dă fuga cu ei la boltă, ca să-i cheltuiască pe nimicuri, învățându-l astfel de mic încă a nu prețui banul.

Când plăcerea sau stimulul, slăbuț la aparență dar destul de nobil, n'ar fi de ajuns, vina o poartă părinții ca crescători și nicidecum copiii.

Foarte aproape înrudită cu remunerarea — ca mijloc de a crește bine pe copil — este lauda adecă remunerarea prin cuvinte — și distingerea, adecă remunerarea prin semne exterioare. (Iosif, fiul patriarhului Iacob, a fost distins de părinți cu o haină mai frumoasă ca a celorlalți frați ai săi).

Aplicarea acestora încă trebuie făcută cu cea mai mare băgare de samă, căci la din contră — lauda și distingerea aplicate fără o bună chibzuială, pot stârni mai multă pagubă decât folos.

Copilul în continuu laudat — devine mândru, fălos și prea încrezut.

O dojană (mustrare) nebazată se poate ușor îndreptă, su-părarea copilului dispare prin recunoașterea crescătorului de a fi fost în rătăcire. O laudă nebazată însă aproape nicicând nu se poate îndreptă, pentrucă retragerea laudei vatămă copilul, fără a-i copleși mândria devenită trează.

Pentru însușirile, mai ales acelea, pe cari copilul nu prin propria-i conlucrare și le-a câștigat — nu trebuie nici lăudat, nici dojenit, ci să se stăruie în continuu ca pe cele bune însuși să și-le câștige, iar de cele rele să se desvețe.

Din nenorocire însă tocmai felui acesta de laude, cel mai veninos dintre toate laudele, este cel mai des folosit de persoane lipsite de adevărata cultură.

Odată le auzi lăudându-l pe copil în față, că e frumos, ba, că e îndemânatic și sprinten, ba, că e tare și puternic; altădată, că e foarte deștept, cuminte, cuprinde ușor ce i se spune și arată, că are memorie foarte bună, ține minte, că-i blând și delicat, ba, că-i drăgălaș și amabil, că-i milos și milostiv ș. a. ca și când copilul ar fi un tablou, o icoană despre care au să-și deie părerea.

Și ce e și mai trist, asemenea lingușiri și încărcări de laude lingușitoare se pot auzi nu numai din gura țaranilor de rând, dar și dela persoane din societatea mai înaltă, bărbați și femei.

Lauda, ce se face copilului, să nu fie nici când făcută ca asemănare față de prestațiunile mai mici sau mai puține ale altor copii, ci sau ca o simplă constatare a mulțumirii crescătorului, deci un atestat, că copilul și-a ideplinit datorința, sau ca o aprobare pentru purtarea din prezent, în asemănare cu alta de mai nainte, deci o recunoaștere a îndreptării sau a înaintării sale.

Laudele de felul acesta sunt mai mult încurajări pentru a se stăruii și pe mai departe în purtare bună și silință la lucru, la învățătură, și sunt a se aplică mai ales față de copiii sfiicioși și rușinoși.

Cu cât vor fi deci părinții — ca crescători — mai cu cruțare la împărțirea de laude față de copiii lor, cu atât vor influința mai mult asupra acelor.

Dojana și amenințarea încă sunt mijloace, cari se folosesc la întărirea simțului buneii ~~credințe~~.

credințe

nemijlocit, deadreptul, dojana o face mijlocit. Și dacă e, ca dojana să influințeze asupra sufletului copilului, aceea trebuie într'adevăr să-i deștepte conștiința adormită.

O simplă dojană (înfruntare) constatătoare de cele mai multe ori din cuvinte urâte și josnice (înjurături și drăcueli) nu au nici când urmările dorite.

Asemenea în cazul când conștiința copilului nu va conglăsul și crescătorul îi aruncă simplu numai iac'ășa cuvinte — dojana e nesigură — ba periculoasă chiar, mai ales în cazul, când dreptatea sau nedreptatea dojanei cu greu se poate constată.

În orice caz dojana nu trebuie să apară nici ca făcută cu răceală și indiferență sau nepăsare, nici ca făcută din iritațiune și exagerare; ambițiunea (simțul de onoare) copilului trebuie cruțată. — A folosi apoi glume și vițuri când crescătorul dojenește pe copil, nu e conștient, deoarece o astfel de dojană produce numai supărare și nepăsare.

Orice dojană (mustrare), chiar și cea mai aspră, trebuie să se facă cu dragoste, cu iubire, ca copilul însuși să recunoască, că numai vrându-i părintele binele a fost dojenit.

De aceea, celce nu știe folosi (aplică) dojana la locul, timpul și în felul cuvenit, mai bine să tacă și să se mulțumească zicându-i copilului câteva vorbe compătimitoare. În nici un caz însă — când crescătorul dojenește copilul — cuvinte batjocoritoare să nu folosească.

De amenințare se folosește crescătorul în cazul — când are să urmeze pedeapsa pentru o faptă neiertată, săvârșită de copil între anumite împrejurări.

Astfel de amenințare își întemeiază influința sa pe temerea, că a trebuit să premeargă ceva, care i-a insuflat copilului temere.

Dacă însă amenințarea nu se face din motivul arătat, sau dacă s'au făcut și alte amenințări mai nainte fără a se fi dus în îndeplinire — acelea rămân simple amenințări fără nici un efect binefăcător, ba de multeori astfel de amenințări produc numai răs și micșorează autoritatea crescătorului înaintea copilului.

Deci fără motiv — nu se amenință copilul — și nici când nu se amenință mai aspru decât se poate îndeplini.

(Te omor, îți taiu capul, te trântesc de minteni plesnești ș. a.).

S'a folosit amenințarea, atunci prin absolut nimic să nu se lase crescătorul reținut de a-și îndeplini ceea ce i-a pus copilului în vedere, dacă acela nu va da ascultare poruncii sale.

Numai astfel urmând, se va putea obține frumosul rezultat, ca singură amenințarea să cruțe pedeapsa în viitor.

Bine să ne însemnăm apoi și aceea, că multe amenințări, ce le face tata și mama asupra copilului, sunt tocmai semnele unei creșteri rele ce i s'a dat aceluia.

Pentru aceea mamelor, cari nu au energia de a-și îndeplini amenințările făcute asupra copilului, nu le putem da alt sfat mai bun, decât mai bine să tacă — și să lase aceasta pe sama altor persoane, cari împreună cu ea, sunt chemate a crește copilul.

Pe de altă parte apoi, și tații au datoria a se reține de la amenințări glumețe și pătimăse.

Când părinții ar țineă întotdeauna seamă — la creșterea copiilor — și numai de aceste puține îndrumări, spuse cu cea mai curată intențiune, n'am mai aveà motiv de a ne plânge despre purtarea fiilor lor, și atât ei (părinții) cât și noi învățătorii am putea privi cu drag la desvoltarea tinerimei școlare, progresând și cu privire la *purtare* și cu privire la *silința la învățatură*.

I. Date școlare.

A. Școala de toate zilele.

Personalul didactic.

1. *Moise Frățilă*, director și învățător definitiv, a instruat în cl. IV-a de băieți și a IV-a de fete cu 40 elevi și 35 eleve, 29 ore pe săptămână, a condus agendele directorale, biblioteca și cooperativa școlară. Ani de funcțiune la școala de aici 32, totodată și ca director 11, (2 ani premergători în Szebengálos — Gales).

2. *Șerban Cioran*, învățător definitiv, a instruat în clasele V și VI mixte cu 29 elevi și 28 eleve, 31 ore pe săptămână. Ani de funcțiune 24.

3. *Bucur Sasu*, învățător definitiv, a instruat în cl. III-a de băieți și a III-a de fete cu 49 elevi și 54 eleve, 28 $\frac{1}{2}$ ore pe săptămână; a propus cantul în cl. V și VI-a 1 oră și a condus corul școlar. Ani de funcțiune 14 (1 an premergător în Czód — Sadu).

4. *Ioan Vidrighin*, învățător definitiv, a instruat în cl. II-a de băieți și a II-a de fete cu 52 elevi și 52 eleve, 24 ore pe săptămână. Ani de funcțiune 9.

Fiind mobilizat cu ziua 8/21 Februarie c. — a fost substituit de ceilalți colegi până la 19 Februarie (3 Martie) iar din 4 Martie n. până la încheierea anului școlar — prin dna Aurelia Goga, învățătoare penzionată.

5. *Emilian Dancăș*, învățător definitiv, a instruat în cl. -a de băieți și I-a de fete — alternativ — cu 89 elevi și 80 eleve, 24 ore pe săptămână. Ani de funcțiune 7.

Mobilizați:

1. *Teofil Căliman*, învățător definitiv, cu 16 ani de funcțiune (3 ani premergători în Boicza — Boița).

2. *Eugen Crăciun*, învățător definitiv, cu 12 ani de serviciu (1 an premergător în Sellemberk — Șelimbăr și 1 an în Nagyselyk — Șeica-mare).

3. *Ioan Vidrighin*, mobilizat din 8/21 Februarie c. (Vezi pct 4 sub titlul Personalul didactic).

Schimbări în personalul didactic.

Doamna Aurelia Goga, după ce a funcționat neîntrerupt 43 de ani (23 numai pentru lucrul de mână, iar 20 și pentru studii) ca învățătoare definitivă la această școală, împlinindu-și greaua, dar nobila chemare nu numai ca instructoare, dar mai ales ca educatoare — în tot decursul acestui respectabil număr de ani — cu deosebit zel, cu rară abnegațiune și deplină conștiințiozitate, la propria-i cerere, a fost trecută în penziune binemeritată.

Direcțiunea școlii își împlinește o plăcută datorie, când și la acest loc îi recunoaște d-nei A. Goga meritul de a fi muncit neconținut — fără preget și cruțare — spre binele și progresul școlii noastre, câștigându-și astfel atât aprecierea și stima tuturor colegilor săi, cât și adâncă recunoștință a acestei direcțiuni școlare.

Îi dorim, ca prea bunul și Atotputernicul Dumnezeu să-i răsplătească munca îndelungată, aplicată cu atâta dragoste la școală de aici, după merit, ca tuturor aleșilor Săi.

În acest an școlar substitue pe înv. I. Vidrighin după cum s'a arătat sub pct. 4 tit. «Personalul didactic».

La 4/17 Octomvrie 1915 a fost aleasă domnișoara Victoria Frățilă, — fiica actualului director școlar. După aprobarea alegerii însă Preaveneratul Consistor arhidiecezan, la întreprinderea scaunului școlar din com. Mihálczfalva (Mihálț), protopresbiteratul Alba-Iulia, unde funcționă ca învățătoare definitivă, alesei învățătoare îi dă voie a funcționă până la finea anului școlar în comuna amintită.

Al IX-lea post de învățător vacant.

Pompiliu Simoneti, preot greco-cat. în Rășinari, a propus elevilor gr.-cat. la școala de toate zilele religiunea, 2 ore pe săptămână.

Petru Drăgoiu, pedelul școlii. Ani de serviciu 8.

B. Școala de repetițiune economică.

Școala aceasta — ca și în anul trecut — din cauza resbelului actual, n'a funcționat nici în anul acesta, lăsându-se elevii ca să ajute părinților la purtarea economiei de casă, de vite și de câmp.

C. Mijloace de învățământ.

a) Biblioteca școlii.

Aceasta are cu sfârșitul anului școlar 1915/16 opuri 760 în 871 volume. S'a sporit în anul acesta cu 3 opuri în 3 volume, toate trei donate; apoi cu «Jurnalul societății agricole» din București, trimis regulat, în mod gratuit, de dl Bucur Hoadrea, fiu al comunei noastre, aplicat în serviciul societății amintite; cu revista «Néptanítók Lapja», gratuită, cu «a madarak és fák napjáról szóló iskolai jelentések V évkönyve»; cu broșurile: «Despre cel dintâi ajutor la vătămări ale ochilor», de Dr. Ioan Popp, medic colonel în retr.; «Tutunul», de Dr. Ioan Popp și «Alcoolul și sistemul nervos», de Dr. Ioan Popp, donate de autor; și cu Anuarele pe anul școlar 1914/15 al instit. pedagogic-teologic ortodox român din Nagyszeben (Sibiiu), al gimn. «I. Maiorescu» din Giurgiu, al școlii civile de fete a «Asociației» din Nagyszeben (Sibiiu) și cu al școlii civile gr.-or. rom. de fete din Arad.

Donatorilor direcțiunea școlii le exprimă mulțumită.

b) Recvizite și aparate.

Cu de acestea școala noastră e provăzută conform art. de lege XXVII din anul 1907.

II. Din cronica anului școlar 1915/16.

Precum anul trecut totastfel și acest an școlar rămânea-va memorabil în istoria școlii patriei noastre, deoarece și pe acesta petrecutu-l-am sub durata războiului — și mulțumită Tatălui ceresc — fără întrerupere.

Inscrierile s'au făcut conform decisului comitetului parohial, comunicat direcțiunei școlii prin hârtia cu Nr. 81 ddo 25 August v. 1915, din 9 până în 14 Septemvrie n., și fiindcă în zilele amintite s'au înscris prea puțini elevi, din cauza că au fost aplicați de părinți la economia câmpului, înscrierile s'au continuat până la ultima Septemvrie, iar prelegerile, în mod regulat, s'au putut începe numai cu 1 Octomvrie n. și au ținut până la 7/20 Maiu.

Examenele s'au ținut în 8/21 Maiu, iar după examene s'a făcut încheierea festivă sub conducerea P. O. D. protopresbiter tractual Dr. Ioan Stroia.

Ferii au fost afară de Dumineca și sărbători, Vinerea.

Vizitațiunea școllei. În decursul anului școlar școala a fost vizitată în mai multe rânduri de președ. comit. par., dl paroh-primar Maniu Lungu.

În 15/28 Februarie a vizitat și a azistat la prelegeri în toate clasele P. O. D. protopresbiter tractual Dr. Ioan Stroia, împărtaşindu-ne, ca totdeauna, de sfaturi părintești, atât de necesare în timpul de față.

În 13 Martie n. a fost vizitată de d-l subinspector reg. ung. de școale al comit. Szeben (Sibiu) Iftene Gyula, cu care ocaziune aflând progres corăspunzător, disciplină, ordine și curățenie, în ședința ținută cu corpul didactic după vizitațiune și azistarea la prelegeri în toate clasele, luând parte la ședință și păr. Maniu Lungu, în calitate de președ. al scaunului școlar, dl subinspector și-a exprimat mulțumirea sa.

Starea sanitară a fost cu privire la elevi deplin mulțamitoare; morburi molipsitoare — ca'n premergătorii trei ani — nu s'au ivit.

Cu privire la membrii corpului didactic însă starea sanitară nu o putem tacsă satisfăcătoare. Învățătorul E. Dancăș bolnăvindu-se a trebuit să absenteze din 13 Noemvrie — 14 Decemvrie. În privința stării sanitare școala a fost cercetată de medicul substituit — dl Dr. Mihu, medic în comuna Keresztény-sziget (Cristian), fiind medicul nostru, dl Dr. I. Bucur, dus pe câmpul de luptă.

Conferințe învățătoarești s'au ținut în acest an școlar 9, în cari s'au tractat și rezolvit afaceri cari privesc progresul școllei noastre.

Festivități școlare. La 4 Octomvrie n. onomastica Maiestății Sale regelui nostru apostolic Francisc Iosif I.

În 19 Noemvrie n. în amintirea Maiestății Sale fericitei regine Elisabeta.

În 30 Noemvrie (13 Decemvrie) corpul didactic cu elevii cl. III—VI-a a participat la serviciul divin și la celebrarea parasusului în biserica cea mare, întru amintirea fericitului arhiepiscop și mitropolit Andreiu.

Corul elevilor a cântat liturgia și a dat răspunsurile funebre la celebrarea parastasului; iar la mormântul marelui arhieru a întonat «Româtime mult cercată».

Producțiunea școlară obicinuită până aci — în după ameeza acestei zile — din cauza războiului și a stărilor triste în cari ne aflăm, nu s'a ținut nici în anul acesta.

În 25 Martie (7 Aprilie) ziua Buneinvestiri, patronul școalei noastre, s'a făcut sfințirea apei în curtea școalei prin dnii preoți locali Dancăș și Cioran, azistând, ca totdeauna, public numeros, corpul didactic și corul elevilor, iar după ameezi s'a ținut producțiune școlară împreună cu distribuirea de premii din fundațiunile «Aleman C. Mitrea» și «Bucur Dancăș și soția Maria» — și împărțirea darurilor »Pomului de Crăciun» — cu următorul program:

1. Troparul zilei — corul elevilor.

2. Cuvânt de deschidere — ținut de directorul școalei.

3. Declamări:

Rugăciune . . . elevă cl. I. Soldații elev cl. I.

Avuția mea . . . „ „ „ Copilul „ „ „

4. Plugar și ostaș — corul.

5. Declamări:

D-zeu cel sfânt elevă cl. II. Soldații elev cl. II.

Mama și copilul „ „ „ Primăvara „ „ „

6. Cântec de primăvară — corul.

7. Declamări:

Cântec sfânt elevă cl. III. Plecarea soldatului elev cl. III.

Gândăcelul „ „ „ Drumețul „ „ „

8. Sună buciul — corul.

9. *Indrumări privitoare la creșterea elevilor în familie*, disertație ținută de directorul școalei. O publicăm la locul prim al acestui anuar.

10. Declamări:

Leul și șoarecele elevă cl. IV. Ce zic vitejii dela König-

La Ivangorod . . . „ „ „ graetz elev cl. IV.

Mama elevă cl. V. Răvaș în tabără „ „ „

O scrisoare dela Auziți împărate „ „ „

Muselim Sello . . . „ „ „ Rugămintea din urmă el. cl. V

Cântec ostășesc . . . „ „ „

11. Doină — corul.

Cuvânt de încheiere — rostit de directorul.

Impărțirea premiilor din fundațiunile menționate și a darurilor Pomului de Crăciun. (Elevii împărțșiți cu preniții și daruri se publică la alt loc în acest anuar).

În 11 Aprilie n. (29 Martie) — ziua aniversară a sancționării legilor din 1848 — toți elevii au fost întruniți în sala cea mare a institutului, explicându-li-se însemnătatea zilei prin învățătorul B. Sasu.

În 2/15 Aprilie (Sâmbăta Floriilor) p. m. — fiind timpul nefavorabil, excursiunea obicinuită după stâlپări de salcie — nu s'a făcut. Acelea au fost aduse cu carăle în curtea școalei de oameni rândușiți din partea primăriei locale, care s'a îngrijit, ca frumosul obicei moștenit din moși-strămoși, de a împărți fiecărui elev câte o bucată de pâne (altădată covrig) și 1 pahar de vin în această zi însemnată, să-l îndeplinească și deastădată.

După împărțirea pânei și a vinului li s'a dat elevilor stâlپările — pe cari în sunetul mângăios al clopotelor și al cântărilor ocazionale «*Vitania*» și «*Versul lui Lazar*», cântate de corul elevilor, le-au dus și depus în sf. biserici pentru ziua următoare.

Direcțiunea școalei își împlinește o plăcută datorie, când și la locul acesta exprimă on. primăriei locale mulțumită în numele tinerimei noastre școlare, pentru pâinea și vinul împărțit.

Examenele de absolvire. În 4/17 Aprilie s'a ținut — conform art. de lege XXXVII din 1913 — examenele de absolvire cu elevii cl. a VI sub conducerea comisarului ministerial (iskola-felügyelő) dl Tiszovszky Dániel, dir. școalei de stat din Nagyszében (Sibiiu), fiind prezent și președ. scaunului școlar, păr. M. Lungu, directorul și învă. S. Cioran, R. Sasu și E. Dancăș.

Constatăm cu bucurie, că și de astădată toți elevii prezenți la examen: Bucur Hancu, Petru Hancu, Ioan Muntoiu, Victor Salca, Ioan Stefănuță, Gheorghe Stefănuță și Petru Roșca — au dat răspunsuri bune din toate obiectele încât dl comisar s'a declarat mulțumit — și astfel vor putea primi fiecare absolutorul prescris de lege.

În 1 Maiu (18 Aprilie) orele 10 a. m. — conform dispozițiunilor mai înalte — s'a ținut «*Sărbarea Carpaților*» cu urtorul program:

1. Cuvântul de deschidere — ținut de directorul școalei.
2. Plecarea soldatului — declamare, elevă cl. III.

3. Țara mea — cântare, corul elevilor.
4. Patriei mele — declamare, elev cl. IV.
5. Glasul patriei — declamare, elevă cl. IV.
6. Legenda Carpaților — recitare, elev cl. IV.
7. Însemnăteea Carpaților — disertație ținută de învățătorul Ș. Cioran.
8. Scrisoarea unui prizonier — recitare, elevă cl. V.
9. Orfanii — declamare, elev cl. V.
10. Dumnezeu îngrijește de toți -- declamare, elev cl. VI.
11. Marș ostășesc — cântare, corul.
12. Cuvântul de încheiere și anunțarea începerii colectei, prin directorul școlii.

Serbarea arborilor și a paserilor s'a ținut — conform deciziei corp didactic.

Duminecă, 1/14 Maiu, orele 2 p. m. în liber (capul satului din jos) — cu o prelegere despre folosul paserilor — de directorul școlii, cu declamări și recitări potrivite cu însemnătatea sărbării de elevi din toate clasele și cu cântări executate de corul elevilor. Numărul azistenților din popor a fost îndestulitor.

Morala și disciplina. Pentru a deșteptă și întări în elevi simțăminte morale și astfel a crește din ei cetățeni de omenie, folositori bisericii și patriei, elevii cl. IV, V și VI au participat în Dumineci și sărbători la sf. liturghie.

Sub durată cântărilor executate de corul elevilor, condus de învăț. B. Sasu, supravegherea elevilor, cari nu fac parte din cor, o a îndeplinit învăț. Ș. Cioran, care a ținut și exortațiuni cu elevii cl. amintite, înainte de plecare la biserică.

În săptămâna I. a postului Paștilor elevii cl. III, IV, V și VI au azistat la serviciul dumnezeesc de d. am. conduși și supraveghiați de învățătorii de clasă.

În săptămâna a V-a a postului Crăciunului și al Paștilor, elevii s'au mărturisit și cuminecat.

Excursiuni școlare a făcut fiecare învăț. de clasă în diferite părți ale hotarului comunei. Iar în 23 Aprilie (6 Maiu) cu elevii din cl. III, IV, V și VI (78 la număr) sub conducerea directorului și a învățătorului Cioran și Sas până la Nagyszeben (Sibiu), cercetând a. m. mai multe institute și localități însemnate, iar p. m. azistând la *splendid* reușita producțiune ro-

mânească a copiilor, din teatrul orășenesc. — Instruați (copiii) până la perfecțiune — tot astfel a fost și executarea declamațiilor, cântărilor, jocurilor și fără deosebire a tuturor punctelor din program. Profesorilor instructori ai drăgălașilor copii, fetițe și băieți, cari s'au produs — d-nei Tordășianu și d-lui T. Popovici, precum și în veci neobositului prez. al Reun. meseriașilor etc. d-lui V. Tordășianu, servească-le ca răsplată a muncii uriașe aplicate la instruirea copiilor, admirațiunea azistenților — mari și mici — cari *multe, foarte multe* au putut învăța dela înțepătarii pe cari i-au instruit precum și recunoștința orfanilor, pe sama cărora au muncit.

Participări la înmormântări. În 26 Ianuarie (8 Februarie) întreg corpul didactic a participat la înmormântarea fericitului în Domnul, Preavrednicul și mult regretatul arhiepiscop și mitropolit Ioan Meșianu, exprimându-și astfel sentimentul de pietate și recunoștință față de marele arhieru — care, prin înțeleapta-i conducere, înaltă energie și nemărginită hărnicie, câștigatu-și-a neperitoare merite pentru întreaga mitropolie.

În veci pomenirea Lui!

În 11 Aprilie (29 Martie) corpul didactic, corul școlii elevii cl. a IV., au fost invitați a participa la înmormântarea frunțașului de aici «Petru Măș».

Corul a fost condus de inv. B. Sasu, iar ceilalți elevi de inv. Ș. Cioran și E. Dancăș.

III. Impărțirea de ajutoare din fundațiunea Aleman C. Mitrea

Din această fundațiune binefăcătoare, comitetul parohial a împărțit pentru acest an școlar următoarele premii:

Câte 5 cor. elevilor: Pentru Hancu, Ioan Muntoi și Ioan Ștefănuță cl. VI, Radu Lomotă și Maria Motronea cl. V. Peste tot	25 cor.
Câte 4 cor. elevilor: Victor Salca, Gh. Ștefănuță, Ana Vidrighin, Maria Hancu, Maria Trinu cl. VI și Ana Drăgoiu cl. V. Cu totul	24
Câte 3 cor. elevilor: Bucur Hancu cl. VI. Gh. Brotea, Ioan Poplăcenel, Maniu Săcuiu și Bucur	

Suroiu cl. V. Cu totul	15 „
Câte 2 cor. elevilor: Ioan Stefan, Ilie Varvar, Șerban Dancăș, Iosif Oancea, Paraschiva Cruciatic, Paraschiva Dragoe, Ana Fleschin, Floare Severin, Maria Vidrighin și Maria Sămăn — toți cl. V.	
Cu totul	20 „
	<hr/> Laolaltă 84 cor.

IV. Impărțirea de ajutoare din fundațiunea «Bucur Dancăș și soția Maria».

În conformitate cu decisiul comitetului parohial de a se prevedea elevii lipsiți cu manuale didactice, din această fundațiune s'a predat direcțiunei școlii suma de 44 cor., care s'a distribuit pentru cărți — procurate prin cooperativa școlară — următorilor elevi:

Clasa a II-a:	Șerban Duca 70 fil., Ioan Drăgoiu 1'40 cor., Dumitru Isdrailă 30 fil., Ana Adam 1'60 cor., Sora Poplăcian 70 fil., Stanca Sămăn 90 fil., Stanca Țichindelean 20 fil., Dobra Sas 30 fil., Ana Stefănuță 1'40 cor., Stanca Simtion 30 fil. și Marie Frunzete 20 fil. In total	cor. 8—
Clasa a III-a:	Ioan Roșu 1'40 cor., Bucur Capotă 1'10 cor., Ioan Ciupariu 40 fil., Ioan Blezu 1'40 cor., Dumitru Dobra 80 fil., Maniu Pitariu 70 fil., Ioan Muntean 30 fil., Dobra Țichindelean 1'10 cor., Nicolae Mitrea 1 cor., Băra Ilie 2'03 cor. și Paraschiva Iamă 10 fil. In total	„ 10'33
Clasa a IV-a:	Nicolae Sădean 3'24 cor., Ioan Minea 2'10 cor., Ioan Roșu 24 fil., Iosif Cioconea 2'32 cor., Iosif Stoica 2'70 cor., Maria Stoica 2'30 cor. și Ana Mitrea 2'30 cor. In total	„ 15'20
Clasele V și VI:	Ioan Stefan 2'85 cor., Ioan Ihora 2'72 cor., Dobra Căzan 20 fil., Ilie Varvar 1'34 cor. și Ș. Dancăș 3'36 cor. In total	„ 10'47
		<hr/> Peste tot cor. 44—

V. Pomul Crăciunului.

Pentru pomul nostru de Crăciun din an. 1915 — direcțiunea școalei — având în vedere și de data aceasta înfricoșatul războiu, împreună cu diferite jertfe și contribuiri ale poporului, precum și scumpetea îngrozitoare a articlilor de trai și îmbrăcăminte — a abstat dela orice colectare.

S'au îmbiat însă cu contribuiri:

a) Domnul Nicolae Vidrighin, mare proprietar, răscumpărându-și felicitările de ziua onomastică	cor.	20—
b) Petru Hancu	„	1—
c) Erezii Sora I. Țincu	„	1—
d) Aflați în curtea școalei	„	1 06
Cu totul . cor.		23 06

Având numai suma aceasta și nevrând a absta tocmai acum — în timpuri atât de critice — dela o întreprindere atât de nobilă și umană, corpul didactic, în ședința sa ținută la 27 Ianuarie v. c., autorizează direcțiunea școalei a se adresa Comitetului fondului mizerilor din loc cu rugarea, să binevoiască a vota pe seama pomului nostru de Crăciun o sumă oarecare.

Se votează suma de cor. 150—

La 6/19 Martie curent mai contribuie Măriuța

Bratu pentru fiică-sa aflătoare în Râmnic . cor. 4—

A intrat deci la direcțiune în total cor. 177 06.

În ședința dela 1/14 Februarie corpul didactic votează «Comitetului fondului mizerilor» pentru bunăvoința arătată față de elevii noștri orfani și lipsiți mulțumită protocolară și decide, ca și în anul acesta să se împartă elevilor numai albituri (cămăși, ții și subpantaloni) lucrate din pânză bună. — Împărțirea darurilor să se facă ca și'n anul trecut — după producțiunea școlară aranjată cu ocaziunea serbării patronului școalei (Bunavestire), având a fi împărțâșiți la rândul întâi elevii a căror părinți au murit ca eroi pe câmpul de luptă, iar la al doilea, elevii din familii cu *mai* mulți copii, a căror capi de familie sunt chemați sub drapel.

Cu procurarea materialului și îngrijirea, ca vestmintele să fie lucrate corăspunzător, se încredințează directorul.

Din suma de 177 cor. 06 fil. s'a procurat și plătit — conform notei:

a) 17 metri giolgiu à cor. 1'40	cor. 23'80
b) 66 „ „ „ à „ 1'60	„ 105'60
c) 6 mosoare ață (4 albă 2 neagră) à cor. 1'50 „	9'—
d) 20 metri brodărie pentru îi à cor. 0'18 „	3'60
e) Căraușului Maniu Fleșchin	„ 4'—

Pentru cusutul vestmintelor s'a plătit:

a) Soției lui Ioan Muntoiu:	
pentru 5 cămăși à 30 fil.	cor. 1'50
„ 15 îi à 80 „	„ 12'—
„ 15 subpant. (ismene) à 20 „	„ 3'—
„ 5 coți brodărie à 10 „	„ —'50
b) Soției lui Stan Ștefănuță:	
pentru o iie à 80 fil.	cor. —'80
„ 10 cămăși à 30 „	„ 3'—

In total s'a spesat cor. 166'80

rămânând nespesați: 10 coroane 26 fil. cari se află depuși în libelul cu Nr. 399, la instit. «Andreiana» din loc.

Impărțirea darurilor «Pomului de Crăciun».

s'a făcut după cum s'a amintit dejă, în urma producțiunii școlare din ziua de Bunavestire, în mod sărbătorec și în fața unui considerabil număr de asistenți, premergând împărțirea darurilor, cuvântul de mulțumită din partea directorului la adresa binevoitorilor contribuenți.

Impărțșiți cu daruri de-ale «Pomului de Crăciun» au fost următorii elevi și eleve:

Cu cămăși și subpantaloni: Gheorghe Bratu cl. I, Coman Ștefănuță cl. I, Vasile Obârșe cl. II, Coman Fleșchin cl. II, Maniu Cojănel cl. III, Nicolae Cerciu cl. III, Ioan Drăgoiu cl. III, Ioan Iliu cl. IV, Bucur Vidrighin cl. IV, Bucur Bratu cl. IV, Maniu Cruciat cl. IV, Nicolae Grebenea cl. IV, Bucur Suroiu cl. V, Ioan Muntoiu cl. VI și Ioan Ștefănuță cl. VI. *Cu ii:* Maria Severin cl. I, Stana Vidrighin cl. I, Ana Iliu cl. II, Sora Galea cl. II, Dobra Bratu cl. III, Ana Bungărzan cl. III, Ana Ștefănuță cl. III, Maria Stoica cl. IV, Ana Bozdoghină cl. IV, Ana Vidrighin cl. IV, Paraschiva P. Hancu cl. IV, Maria Omotă

cl. IV., Maria Motronea cl. V., Sabina Tăpălagă cl. V., Maria D. Hancu cl. VI. și Maria Trinu cl. VI.

Făcând aceasta dare de seamă direcțiunea școliei — în numele susamintiților elevi și eleve — exprimă și la locul acesta adâncă mulțumită stimaților donatori și mai ales Onor. Comitet al fondului mizerilor din loc, al cărui ajutor votat ne-a făcut cu puțință distribuirea de daruri și de astădată; — apoi d-lui Sefcsik András, care a avut bunăvoința a ne vinde giolgiul — astăzi atât de scump — cu un preț foarte redus precum și cusătoarelor, cari, pe lângă toată scumpetea, totuș s'au învoit a coase vestmintele cu prețul din anul trecut.

Ținem de foarte nimerit a încheia și această dare de seamă cu maxima, ce ni o am ales dela înființarea (1908) Pomului nostru de Crăciun: «*Cine ce face lui își face, și cine ce dă lui își dă*».

VI. Colecte între elevi.

Colecte întreprinse între elevi în anul școlar c. pentru:	
a) Reuniunea «József Kir. herceg Szanatorium Budapest» pentru 93 buc. bilete de membru, cumpărate de elevi à 20 fil. cor.	18:60
b) Reuniunea de ajutorare din Budapesta, pe sărbătorile Crăciunului contribuiri benevole „	40:58
c) Orfelinatul românesc d n Nagyszeben (Sibiiu) contribuiri benevole „	60:37
d) Reedificarea satelor pustiite prin năvălirea Rușilor, cu ocaziunea serbării Carpaților, contribuiri benevole „	59:32
	<u>Peste tot cor. 178:87</u>

VII. Cooperativa școlară.

Raportul conducătorului.

Onorat corp didactic!

Despre cooperativa noastră școlară din acest an, care e al IV-lea dela înființare, pe lângă toate împrejurările triste, cari s'au ivit în decursul anului, totuș se poate constată un sporiu destul de îmbucurător.

O dovedesc aceasta documentele și acest raport pe care Vi-l prezint:

1. S'au procurat dela Librăria arhidiecezană din Nagyszeben (Sibiiu) cărți și recuzite conform cărții de cont	cor.	1,707·67
2. Remitenda	535·24	
3. S'au plătit cărțile și recuzitele vândute cu	996·57	
4. Rabatul de 15% dă un venit brut de	175·86	1,707·67
Subtrăgându-se din venitul brut de		175·86
5. Spese, conform conspectului	35·30	
6. Un cont pentru 2 elevi cl. II solvit	2·14	
7. Pentru întregirea sumei tip. an. IX și X, rămâne venit curat	19·05	56·49
		119·37
8. Din această sumă se subtrage valoarea recuzitelor plătite și rămase spre vânzare pentru anul viitor, conform inventarului		61·38
9. Deci venitul în bani		57·99

Conform decisului nostru, venitul în bani din anul școlar trecut, s'a folosit la achitarea conturilor pentru tipărirea anua-relor noastre IX și X, și deoarece din fondul nostru de excursiuni atât în acest an școlar cât și în cei doi premergători nu s'a spesat nimic, propun ca și venitul în bani din acest an să se folosească întreg pentru acoperirea cheltuelilor cu tipărirea Anuarului XI.

Rășinari, 14 Maiu n. 1916.

M. Frățilă,
dir. școlaei, cond. coop.

VIII. Clasificațiunea elevilor și elevelor la sfârșitul anului școlar 1915/1916.

Clasa I. de băieți.

Invățător: **Emilian Dancășiu.**

Cu eminent: Florin Bucur, Ioan Capotă O., Virgil Crăciun, Nicolae Fleschin, Ioan Lungu Șerban, Maniu Lungu, Savu Pitariu și Coman Stefanuța.
Cu bine: Nicolae Barbalbă, Radu Borchină, George Bratu, Bucur Bratu, Ioan Brote, Nicolae Ciupariu, Ioan Cierciu, Vasilie Cruceaș, Emilian

Elevii însemnați cu stea (*) sunt greco-catolici.

Al. Dădârlat, Coman Domnescu, Ilie Drăgoiu, Maniu Droc, Ioan Isdrailă, Isdrailă Isdrailă, Ioan Lungu Savu, Vasile Lungu, Maniu Mitrea, Vasile Muntean, Ioan Muntean, Ioan Olariu, Petru Pitariu, Petru Podariu, Ilarie Poplăcel, Nicolae Răhău, Șerb Țichindelean și Vasile Vidrean.

- Cu îndestulitor:** Nicolae Albu N., Vasile Adam, Bucur Bozdoghină, Ioan Bratu, Bucur Ciocone, Bucur Cruceat, Oprea Crăcea, Petru Droc, Ioan Galea, Lazăr Galea, Vasile Goța, Maniu Iftincă, Bucur Ihora, Constant.n Ilcușiu B., Ioan Iliuș, Ioan Lungu Ioan, Nicolae Lungu, Petru Mazzoco, Ioan Mitrea Bucur, Oprea Muntean, Stan Omotă, Nicolae Poplăcean, Șerban Roșiu, Nicolae Sasu, Bucur Sădean Neagu, Bucur Săman, Bucur Secu, Oprea Ștefănuță, Maniu Stoica, Iacob Suroiu, Ilie Tara, Coman Țăoiu, Aleman Trinu, Ioan Tăpălagă, Bucur Țichindelean, Emilian Țincu I., Bucur Țincu, Petru Țincu și Nicolae Vidrighin.
- Cu neîndestulitor:** Nicolae Albu Stan, Oprea Blezu, Ioan Capotă V., Ioan Duca, Maniu Drăgoiu, Ioan Fântână, Ioan Mitrea Constantin, Bucur Oprea, Nicolae Podariu, Vasile Popescu, Ioan Oprea Ștefănuță, Dumitru Sădean și George Notariu.

Au părăsit școala: Bucur Albu, Petru Băncilă și Giurca Răspop.

Clasa I. de fete.

Învățător: **Emilian Dancășiu.**

- Cu eminent:** Paraschiva Bogdan, Maria Bratu, Silvia Căliman, Virginia Cioran, Ana Mățiu, Paraschiva Severin, Mărie Șogan și Soră Suroiu.
- Cu bine:** Dobra Albu, Ana Bogdan, Mărie Bogdan, Soră Bratu, Ana Căzan, Ana Ciora, Ana Cojenel, Soră Fântână, Maria Fleschin, Maria Hurubă, Paraschiva Iancu, Pria Ilcușiu, Stanca Ilcușiu, Stanca Mitrea, Ana Poplăcean, Stana Săcuiu, Paraschiva Simtion, Stanca Blezu, Soră Vidrighin și Paraschiva Bratu Coman.
- Cu îndestulitor:** Ana Băra, Paraschiva Bontea, Paraschiva Borchină, Stanca Bozdoghină, Paraschiva Bratu, Paraschiva Capotă, Paraschiva Crețu, Ana Ciucian, Stana Costicea, Stana Drăgoiu, Stana Galea, Măriuța Ihora, Ana Ihora, Paraschiva Ihora, Ana Isdrailă Ioan, Paraschiva Luca, Soră Mingioiu, Soră Mitrea, Ana Omotă, Elena Rența, Paraschiva Sas, Paraschiva Săman, Mărie Scurtu, Eva Ștefan, Ana Ștefănuță George, Stana Țincu, Ana Ștefănuță O., Mărie Pleșa, Dobra Vidrighin și Stana Vidrighin.
- Cu neîndestulitor:** Ana Albu Stan, Ana Bârsan, Mărie Cotoară, Ana Dragomir, Stana Dănoiu, Stanca Fleschin, Paraschiva Fruman, Ana Isdrailă Petru, Ana Iliuș, Ana Mitrea, Mărina Poplăcean, Magdalena Răspop, Mărie Severin, Stana Severin, Stana Vasilioiu 20. Stana Vasilioiu 829 și Mărie Vidrighin.
- Neclasificați:** Ana Ilcușiu.
- Au părăsit școala:** Ana Galea, Stanca Galea, Soră Isdrailă și Mărie Podariu.

Clasa II. de băieți.

Învățătoare: **Aurelia Goga.**

- Cu eminent:** Maniu Bratu, Petru Brote, Ioan Duca, Horea Dădârlat, Nicolae Giurcoiu, Maniu Isdrailă, Ioan Roman, Maniu Fleschin.

- Cu bine:** Coman Alboiu, Bucur Cruciat, Șerban Drăgoiu, Șerban Duca, Ioan Isdrailă, Dumitru Hancu, Nicolae Barbalbă.
- Cu îndestulitor:** Ioan Albu, Bucur Bozdoghină, Petru Droc, Coman Fleschin, Bucur Heghes, Bucur Iliuș C., Iliuș Ioan I., Nicolae Ilcușiu, Petru Iftincă, George Hoadrea, Șerban Marcu, Petru Măglașu, Ioan Moldovan, Ioan Mitrea, Nicolae Măț, Maniu Obârșe, Vasilie Obârșe, Coman Oance, Andreiu Păcurar, Bucur Renta, Dumitru Sâmbău, Petru Sâmbău, Dumitru Suroiu, Iacob Tătoiu, Comșe Tăpălagă, Nicolae Tăpălagă și Ioan Țichindelean.
- Cu neîndestulitor:** Maniu Bozdoghină, Coman Capotă, Bucur Goța *, Iosif Henșiu, Șerban Măț, Bucur Podariu, Serb Severin, Maniu Sădeanu și Ioan Săcuiu.
- Au repășit:** Petru Sâmbău P.

Clasa II. de fete.

Invățătoare: Aurelia Goga:

- Cu distins:** Maria Cioran, Stana Hurdubelea și Maria Sasu.
- Cu eminent:** Opreana Fleschiu, Sora Galea, Ana Hancu, Magdalena Lungu, Ana Sâmbău, Soră Vidrighin P. și Paraschiva Giurcoiu.
- Cu bine:** Maria Bratu, Ana Muntoiu B., Maria Pinciu, Ana Severin, Floare Smunchin, Stana Stoica și Maria Zintz.
- Cu îndestulitor:** Paraschiva Băncilă, Maria Bogdan, Ana Bozdoghină, Dobra Bozdoghină, Stanca Capotă, Ana Ciucian, Ana Cioconea, Magdalena Cioconea, Maria Cruciat Ș., Opreana Cruciat Ș., Maria Cruciat I., Ana Drăgoiu, Maria Drăgoiu, Dobra Fântână, Paraschiva Grigorie, Ana Iliu, Ana Măț, Maria Mitrea, Ana Muntoiu I., Sora Poplăcean, Maria Săcu, Maria Șerban, Sora Săcuiu, Magdalena Tara, Maria Trăistariu, Dobra Țichindelean, Maria Vidrighin și Stana Vidrighin.
- Cu neîndestulitor:** Paraschiva Droc, Soră Cotoară, Maria Flueraș, Dobra Hoadrea și Maria Muntean*.
- Neclasificate:** Ana Roman.
- Au repășit:** Ana Cojenel și Stana Dănoiu.

Clasa III. de băieți.

Invățător: B. Sasu.

- Cu eminent:** Ilie Băra, Sextil Eugen Frățilă, Oprea Ilcușiu, Petru Lungu, Coman Marin, Comșe Mitrea, Barb Pinciu, Vasilie Poplăcian, Petru Severin, Petru Țincu, Ioan Vidrighin și Maniu Cojenel.
- Cu bine:** Ioan Bozdoghină, Ioan Bratu, Ioan Bungărzan, Ioan Ciupariu, Ioan P. Drăgoiu, Nicolae Fleschin, Aurel Isdrailă, Iacob Isdrailă, Maniu Mingioiu și Petru Bolotă.
- Cu îndestulitor:** Savu Balteș, Constantin Blezu, Ioan Bogdan, Nicolae Cercui, Vasilie Cotoară, Petru Crăcea, Dumitru Cruciat, Maniu Drăgoiu*, Maniu Frumoni, Ioan Iliușiu, Maniu Lungu, Bucur Mitrea, Ioan Mitrea, Dan Oance, Ioan Poplăcenel, Ioan Rența, Petru Tara, Ioan Țincu I., Ioan Țincu N., Coman Țichindelean, Vasilie Vârvar, Stan Bozdoghină, Ioan Simțion și Petru Motronea.

Cu neîndestulitor: Ioan Drăgoiu I., Ioan Grebenea și Bucur Mitrea.
Neclasificați: Ioan Cruciat.

Clasa III. de fete.

Invățător: **B. Sasu.**

- Cu distins:** Ana Bratu C. și Maria Poplăcian
Cu eminent: Hortenzia Crăciun, Eleonora Salca, Stana Suroiu și Stanca Tăpălagă,
Cu bine: Stana Barbăalbă, Paraschiva Bogdan, Ana Bratu Nic., Ana Bucurel, Ana Bungărzan, Stana Cioconea, Pria Crivețiu, Maria Giurcoiu, Soră Ilcușiu, Soră Mitrea, Ana Muntoiu, Ana Oprea, Ana Secu, Paraschiva Vidrighin Al., Opreană Fruman, Dobra Bratu, Maria Muntean Iac. și Ana Cioran.
Cu îndestulitor: Paraschiva Bârsan, Stanca Bozdoghină, Ana Bontea, Maria Galea, Opreană Iancu, Maria Iliuț, Maria Luca, Maria Lungu, Pria Podariu, Mărina Poplăcenel, Stanca Sas, Maria Sas*, Stanca Sămăn, Ana Sămăn, Stana Simtion, Maria Stanciu, Maria Suroiu, Ana Ștefănuță, Stana Țichindelean, Ana Vidrighin, Paraschiva Vidrighin D., Ana Băra, Stana Bozdoghină, Ana Pascu*, Maria Muntean Ioan, Paraschiva Ihora, Ana Dancăș, Paraschiva Sem, Paraschiva Galea și Soră Cănean.
Neîndestulitor: — —
Neclasificați: — —

Clasa IV. de băieți.

Invățător, directorul școlii: **M. Frățilă.**

- Cu distins:** Maniu Cruciat, Emilian Crăciun și Ioan Trăistariu.
Cu eminent: Nicolae Blezu, Bucur Bratu, Nicolae Grebenea, Bucur Hurdubelea și Aleman Măț.
Cu bine: Iosif Cioconea, Ioan Cruciat, Dumitru Dobra, Șerb Fleschin, Petru Goța, Ioan Gușterișan, Ioan Roșu, Coman Tătoiu, Bucur Sfraciog, Iosif Stoica, Bucur Vidrighin și Petru Băncilă.
Cu îndestulitor: Nicolae Albu, Bucur Borchină, Stan Bratu, Petru Bratu, Ioan Capotă, Ioan Fleschin, Vasile Ghira, Ioan Iliu, Coman Lungu, Aleman Muntean, Simion Muntean, Bucur Muntoiu, Maniu Naiță, Radu Omotă, Maniu Pitariu, Coman Roman, Oprea Săcuiu și Coman Ștefănuță.
Cu neîndestulitor: Nicolae Notar*.
Neclasificat: Maniu Tătoiu.

Clasa IV. de fete.

Invățător, directorul școlii: **M. Frățilă.**

- Cu distins:** Ana Droc și Paraschiva Iliuț.
Cu eminent: Ana Barbăalbă, Dobra Bogdan, Maria Bontea, Paraschiva Haucu, Paraschiva Muntoiu, Dobra Roman și Ana Sas.
Cu bine: Maria Alboiu, Ana Bozdoghină, Stana Bârsan, Maria Bratu, Stanca Isdrailă, Maria Pitariu, Paraschiva Șogan și Ana Vidrighin.

Cu iudeștulițor: Sora Băra Ioan, Sora Băra Bucur, Stana Bratu, Maria Grebenea, Paraschiva Martin, Ana Mitrea, Maria Muntean, Maria O-motă, Paraschiva Roșca, Maria Stoica, Maria Tara, Stana Trinu, Maria Urdea, Ana Urdea și Maria Vasiloiu.

Neclasificate: Ana Giurcoiu.

Au părășit școala: Dobra Băncilă și Dobra Vidrighin.

Clasa V. de băieți.

Invățător: Ș. Cioran.

Cu eminent: George Brotea, Maniu Costicea și Radu Lomotă.

Cu bine: Petru Il. Isdrailă, Maniu Săcuiu și Bucur Suroiu.

Cu îndeștulițor: Ioan Blezu, Ilie Bratu, Ilie Cruciat, Șerban Dancăș, Ioan Lubinski, Iosif Oancea*, Niculae Părău, Ioan Poplăcenel, Comșe Săcuiu, Ioan Stefan*, Niculae Țincu și Ilie Varvar.

Cu neindeștulițor: Ioan Ihora.

A părășit școala: Comșe Giurcoiu.

Clasa V. de fete.

Invățător: Ș. Cioran.

Cu distins: Maria Motronea.

Cu eminent: Ana Bratu și Ana Drăgoiu.

Cu bine: Paraschiva Dragoe, Ana Fleschin, Paraschiva Minea și Stanca Severin.

Cu îndeștulițor: Livia Căliman, Dobra Căzan*, Paraschiva Cruciat, Stanca Iftincă, Constanța Lungu, Soră Marcu, Ana Sfraciog, Floare Severin, Maria Siman, Maria Szeredai, Sabina Tăpălagă, Maria Țancu și Maria Vidrighin.

A părășit școala: Stanca Băcilă.

Clasa VI. de băieți.

Invățător: Ș. Cioran.

Cu distins: Petru Hancu.

Cu eminent: Ioan Munțoiu.

Cu bine: Bucur Hancu, Victor Salca și Ioan Ștefănuță.

Cu îndeștulițor: Petru Roșca și George Ștefănuță.

A părășit școala: Stan Barbăalbă și Niculae Măglaș.

Clasa VI. de fete.

Invățător: Ș. Cioran.

Cu distins: Ana Vidrighin.

Cu eminent: Tiberia Dancăș, Maria Hancu și Maria Trinu.

Cu bine: Soră Brotea și Maria Dumitrescu.

Cu îndeștulițor: Maria Băncilă.

IX. Date statistice pe anul școlar 1915—1916.

	C l a s a												Numărul elevilor înscrși			Observări
	I		II		III		IV		V mixtă		VI mixtă		la școala de toate zilele			
	băieți	fete	băieți	fete	băieți	fete	băieți	fete	băieți	fete	băieți	fete	băieți	fete	dețoi	
S'au înmatriculat .	89	80	52	51	50	54	40	35	20	21	9	7	260	248	508	
După naționalitate:																
români	86	79	52	51	50	54	39	35	19	21	9	7	255	247	502	
italieni	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
șigani	2	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	4	1	5	
După confesiune:																
greco-orientali .	81	76	50	50	49	52	39	35	18	20	9	7	246	240	486	
greco-catolici .	7	4	2	1	1	2	1	—	2	1	—	—	13	8	21	
romano-catolici .	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
Schimbări în decursul anului școlar:																
au repășit	3	4	1	1	1	—	—	2	1	1	2	—	8	8	16	
au murit	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Numărul elevilor la finea anului școl.	86	76	51	50	49	54	40	33	19	20	7	7	252	240	492	
Din aceștia s'au clasificat la finea an. cu:																
distins	—	—	—	3	—	2	3	2	—	1	1	1	4	9	13	
eminent	8	8	8	7	12	4	5	7	3	2	1	3	37	31	68	
bine	26	20	7	7	10	17	12	8	3	4	3	2	61	58	119	
îndestulitor . .	39	30	27	28	24	31	18	15	12	13	2	1	122	118	240	
neîndestulitor .	13	17	9	5	3	—	1	—	1	—	—	—	27	22	49	
neclasificați . .	—	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	2	3	
Cu totul .	86	76	51	50	49	54	40	33	19	20	7	7	252	240	492	
În decursul anului școlar au împlinit etatea de 12 ani:	—	—	—	—	—	—	2	2	4	7	8	7	14	16	30	

X. Ordinea examenelor publice la finea anului școlar 1915/16.

Duminică, în 8/21 Maiu:

a. m. dela	9—10 ore	cl. I fete și I băieți,	învățător E. Dancăș
„	10—11	„ „ II „ „ II „	învățătoare A. Goga.
„	11—12	„ „ III „ „ III „	învățător B Sasu.
p. m. dela	2—3	„ „ IV „ „ IV „	înv. dir. șc. M. Frățilă.
„	3—4	„ „ V și VI mixte,	învățător Ș. Cioran.
„	4—4 ^{1/2}	„ „ V și VI mixte, exerc. gimn. inv. Ș. Cioran.	

După gimnastică — producțiuni de cântări și declamări cu elevi și eleve din toate clasele; încheierea festivă a anului școlar cu cuvânt ocazional rostit de directorul școlii și vorbirea de încheiere a P. O. D. Dr. Ioan Stroia, protopresbiter tractual ca conducător al examenelor.

Rășinari, 27 Aprilie (10 Maiu) 1916.

Direcțiunea școlii.